

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱԼ ԱՇԽԱՏԱԼՔ

Երևանի Ղանիել Վարդանի անվան հ. 89 հիմնական դպրոց

Ռեմա՝ ՏՐՏ գործիքների կիրառումը որակա դասի պոյ ու կապիտուլթ ու կը բարձրացնող միջոց

Ուսուցիչ՝ Արիսե Եպսկոսայ ան

Ղեկավար՝ Անուշակ Պետրոյ ան

Երևան 2022

Բովանդակութիւն

Ներածութիւն

.....
.....
..... 4-5

Նպատակ

.....
.....
..... 5

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների օգտագործման նպատակը

..... 5

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները որպէս ուսուցման մեթոդ

..... 6

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման առաւելութիւնները
ուսուցիչների համար

.....
.....
..... 6-7

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման առաւելութիւնները
աշակերտների համար

.....
.....
..... 7

Յետագոսու թյ ան նորույ թը

.....
.....
..... 7

Յիմնական սյ ու թի շ արտդրանքը

.....
..... 7-8

Առցանց գործիքներ և հարթակներ

.....
..... 8

Ընդհանրու թյ ու ններ

.....
.....
... 8-9

Տարբերու թյ ու ններ

.....
.....
..... 9

Kahoot!

.....
.....
..... 9

Quizziz

.....
.....
..... 9

Socrative

.....

.....
..... 9

Google Forms

.....
.....
.. 9-10

Learning Apps

.....
.....
..... 10

Շրջված դասարանի մեթոդ

.....
..... 11

Padlet

.....
.....
..... 11-12

Idroo

.....
.....
..... 11-12

Playposit

.....
.....
..... 12-13

Office Sway

.....

.....
. 13-14

Google Drive

.....
.....
14 -15

Եզրակացումը ունի

.....
.....
..... 15 -17

Օգտագործված գրականությունը անցանկ

.....
..... 18-19

ՆԵՐԱԾՈՒ ԹՅՈՒՆ

Ցանկացած մեթոդի կիրառում սովորողների համար ապահովում է գիտելիքների որոշակի պաշար: Մեթոդը հունարեն բառ է, որը թարգմանաբար նշանակում է ինչ-որ սեղ տանող ուղի, ճանապարհ: Ուսուցման մեթոդը՝ ուսուցչի և աշակերտի հետևողական, փոխապակցված գործողությամբ ուսնների համակարգ է, որն ապահովում է կրթությամբ բովանդակությամբ յուրացումը: Գիտելիքների յուրացումը տարբեր աշակերտների մոտկատարվում է տարբեր ձևով: Մանկավարժի ինդիքն է՝ հաշվի առնել բոլոր աշակերտների կարողություններն ու ունակությունները, բոլորին ներգրավել դասարոցեսին՝ իրենց ուժերին և կարողություններին համապատասխան չափով: Ուսուցչի ընտրած մեթոդների արդյունավետությամբ ընդհանուր չափանիշը սովորողների կրթությամբ, դաստիարակությամբ և զարգացման գործում այդ մեթոդների կիրառման շնորհիվ ձեռք բերած վերջնական արդյունքներն են և դրանց համապատասխանությունն է այն ինդիքներին, որոնք պետք է լինեն ուսուցման ընթացքում՝ սովորողների իրական ուսումնական հնարավորություններին համապատասխան: Ընտրել մեթոդ տվյալ դասի համար, դադեռ չի նշանակում դառն հացնել նպատակին: Անհրաժեշտ է այդ մեթոդների հստակ իմացություն և կիրառում թեմաներին ու դասի փուլերին համապատասխան: Ուսուցման մեթոդը մանկավարժական գործունեությամբ միջոց է, հնար և հիմնական գործիք, որով իրականացվում է ուսուցչի և աշակերտի համագործակցությունը՝ ուղղված ուսումնառությամբ նախանշված արդյունքին, գիտելիքների ձեռքբերմանը, կարողությունների ու հմտությունների զարգացմանը: Մեթոդը նպատակին հասնելու միջոց է, աշակերտի և ուսուցչի համագործակցությունն է ուսումնական միջավայրում՝ ուղղված ուսումնական նպատակներին: Ուսուցչի հաջողված դառն կախված է նրադասի ճիշտ անավորումից և

մեթոդների ճիշտ ընտրությունը ունից: Պետք է ընտրել այն ախտի մեթոդներ, որ բոլոր աչակերտները մասնակից լինեն դասի բոլոր փուլերին: Ուսուցիչը պետք է կարողանա այդ մեթոդներն օգտագործել այնպես, որ նպաստի աչակերտների մտածողության զարգացմանը, ինքնուրույն և համագործակցաբար աշխատելու կարողությունների ձևավորման, ապահովի սովորողների և հարկապես ԿԱՊԿՈՒ սովորողների ներգրավվածությունը: Մեթոդների ընտրությունն հարցը մանկավարժական բարդ ինդիք է, որի ճիշտ լուծումից է կախված դասի և ուսուցման արդյունավետությունը: Ընտրված մեթոդները պետք է համապատասխանեն դասի նպատակներին: Մեթոդների ընտրությունն ժամանակ միշտ պետք է հաշվի առնել սովորողների տարիքային և հոգեբանական առանձնահատկությունները, գիտել իքների մակարդակը: Ահա այդ ախտի մեթոդներից մեկը, և թերևս ամենաարդիականն ու արդյունավետը համարվում է սեղեկատվական սեփնոլոգիաների (այսուհետ՝ ՏՅՏ) կիրառումը ուսուցման ողջ գործընթացում:

Նպատակ

Նպատակն է վերլուծել սեղեկատվական-հաղորդակցական սեփնոլոգիան գործիքների կիրառման հնարավորությունները հանրակրթական դարոցում ուսուցման գործընթացում՝ ցույց տալով դրանց կիրառման արդյունավետությունը: Ինչպե՞ս ուսուցման դրդապատճառներ ձևավորել և դասագործընթացում ամբողջությամբ ներգրավել բոլոր աչակերտներին:

Տեղեկատվական սեփնոլոգիաների օգտագործման նպատակը

Եթե կեսերով համակարգենք կրթությունն ու որսում ՏՅՏ-ի օգտագործման նպատակները, կունենանք այնպիսի պարկեր՝

- Բարձրացնել աչակերտների սովորելու մոտիվացիան (2 արժանիքը),
- Մեծացնել ուսուցման գործընթացի արդյունավետությունը,

- Նախատել սովորողների ճանաչողական, վերլուծական, քննադատական կարողությունների զարգացմանը,
- Բարելավել դասի անցկացման մեթոդները,
- Յուրաքանչյուր երեխայի նկատմամբ անհատական մոտեցում ցուցաբերել,
- Պլանավորել և համակարգել սեփական աշխատանքը,
- Օգտագործել ՏՀՏ-ն որպես ինքնակրթության միջոց,
- Դասին արագ ու որակյալ պատրաստվել ու հնարավորություններ ունենալ՝ ուսուցիչների, թե՛ աշակերտների համար

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները որպես ուսուցման մեթոդ

Իսկ ինչպե՞ս են վերաբերվում աշակերտները բազմաբովանդակ մեթոդներով հագեցած դասերին: Սիրում են, արդյոք, ընդունում, թե՛ հակառակը: Շատ կարևոր հանգամանք է, որ այդ մեթոդներն ընդունվեն աշակերտների կողմից, քանի որ դրանք միտված են գիտելիքների յուրացումը դարձնել ավելի դյուրին:

Կրթական ոլորտի մի շարք ուսուցիչները ունենցում են այնպիսի, որ ուսման որակի բարձրացման և քաղաքակրթական հարթուրեւի ու քաղաքացու կերտման գործընթացում մեծ դեր են խաղում ՏՀՏ-ների կիրառումը: Ի տարբերություն ուսուցման ավանդական միջոցների՝ ՏՀՏ-ների կիրառումը նախատեսում է ուսուցման հաստատություն կառավարման և ուսուցման գործընթացի առավել արդյունավետ և համակարգված կազմակերպմանը:

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման առավել ութ ունենքը ուսուցիչների համար

ՏՀՏ-ները ուսուցման արդյունավետության բարձրացման հնարավորություն են ստեղծում թե՛ ուսուցիչների, թե՛ աշակերտների համար: ՏՀՏ-ների կիրառմամբ ուսուցիչն արագ կողմնորոշվում է, թե

աշակերտները որ հարցերին պատասխանել իս են դժվարացել, և ըստ այ դմ՝ կազմակերպում է դասի հետագա ընթացքը: Բացի այ դ, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառումը նպատակահարմար է ժամանակի ինչպե՞ս ողու թյ ան առումով. ու սուղիչ ն անմիջապես տեսնում է ամբողջ դասարանի գրավոր աշխատանքի արդյունքները, այ լ և անհրաժեշտ է մի քանի ժամ վարել գրավորների ստուգման վրա: Ու սուղիչ ըյ ուրաքանչյ ուր առաջադրանքից հետո կարող է վերլուծել սովորողների կողմից թե՛մայ իյ ուրացման պատկերը: Բացառվում է արտագրել ու հնարավորությ ունը, և ու սուղիչ ն անհատական մոտեցում է ցուցաբերում աշակերտներիցյ ուրաքանչյ ուրին: Ապահովվում են ու սուղիչ ի մասնագիտական զարգացումն ու կատարելագործումը: Ու սուղիչ ման գործընթացում ՏՀՏ-ների ներդրման և կիրառման գործընթացում իրենց դերն ունեն այ նախի հետազոտողների աշխատանքներ, ինչպիսիք են Վ. Պ. Բեսսալ կոն [4], Մ. Պ. Լապչիկը [5], Ե. Ս. Պոլարը [6], Մ. Աստվածատյանը [3], Ս. Ս. Ասատյանը [2], Ա. Ա. Աջամոլյանը [1] և այլք:

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման առավել ութ ունները աշակերտների համար

ՏՀՏ-ների կիրառմամբ աշակերտը ձեռք է բերում թե՛ տեխնոլոգիական, թե՛ առարկայական գիտելիքներ, կարողությ ուններ և հմտությ ուններ, ունի նոր նյ ութը ամրապնդել ու հնարավորությ ուն՝ կատարելով անսահմանափակ թվով առաջադրանքներ: ՏՀՏ-ների կիրառումը իթանում է աշակերտի՝ սովորել սովորել ու կարողությ ունը. նակարող է տեսական նյ ութը սովորել ինքնուրույն, հայթայթել իրեն հետաքրքրող և անհրաժեշտ ցանկացած տեղեկատվությ ուն: Աշակերտին տրվում է ժամանակը կառավարել ու ճկունությ ուն. նակարող է առաջադրանքները կատարել իրեն հարմար ցանկացած ժամի և ցանկացած վայրում՝ առանց որևէ սահմանափակման: ՏՀՏ-ների կիրառումը իթանում է աշակերտների ու սումնական դրդապարճառները, բարձրացնում ու սումնական գործընթացի

արդյ ու նալետու թյ ու նը, նաբատու մ է սովորողների ճանաչողական, վերլ ու ծական, քննադատական մտածողությ ան զարգացմանը, հարստացնում ու սուղման մեթոդները, միջոցները և հնարները: ՏՅՏ-ների կիրառմամբ հնարավոր է յ ու ռաքանչյ ու ռ երեխայ ի նկատմամբ անհատական մոտեցում ցուցաբերել, պ անավորել և համակարգել աշխատանքը:

Չետագոսու թյ ան նորույ թը

Վերլ ու ծվել են ՏՅՏ ու սուղման գործընթացում առավել արդյ ու նալետու հեշտորեն կիրառվող այ ն գործիքները, որոնք կարող ենք գործնական օգնությ ու ն լ ինել ներկայ ու մս գործող ու սուղիչ ներին:

Չիմնական նյ ու թի շարադրանքը

Կան մի շարք կրթական առցանց հարթակներ, գործիքներ, միջոցներ, որոնք իթանում աշակերտների՝ ու սման նկատմամբ հետաքրքրությ ու նը, նաբատու մ են սովորել սովորել ու կարողությ ան զարգացմանը: Ժամանակակից առցանց հարթակները, որոնք նաև խաղայ ին են, հարկաբես տարրական դարոցի աշակերտների համար ու շարոությ ու նը կենտրոնացնել ու, ու սման հանդեպ հետաքրքրությ ու ն առաջացնել ու և լ իարժեք ներգրավվածությ ու ն ապահովել ու մեծ հնարավորությ ու ն են ընձեռում: Ու սուղմական գործընթացն առավել հետաքրքիր, արդյ ու նալետոդարձնել ու համար մեզ այ սօր կարող են օգնել մի շարք առցանց գործիքներ և հարթակներ (Kahoot, Playposit, Padlet, Quizizz, LearningApps, Google forms, Socrative Menti.com և այ լ ն):

Առցանց գործիքներ և հարթակներ

Անդրադառնանք դրանցից մի քանիսին: Kahoot [7], Quizizz [8], Socrative [9], Google forms [12] առցանց գործիքները համաժամանակյ առցանց եղանակով գիտել իքների սուղգման գործիքներ են: Այ ս ծրագրերի օգնությ ամբ հնարավոր է իրականացնել սովորողների առցանց, միավորայ ին գնահատում: Ի տարբերությ ու ն Quizizz-ի և Socrative-ի, որոնք օգտագործել իս սովորողները աբսթ է իմանան համապատասխան հարցման համար նախատեսված

«սենյակի» տվյալները, ևյուրաքանչյուր սովորող պետք է անհատաբար կիրառի համակարգիչ, հեռախոս կամ անշեղ Kahoot-ը օգտագործել իսկ սովորողները պետք է ինքն միասին նույն սենյակում և հետևեն մեկ ընդհանուր համակարգչին միացված արոեկտորին ու արոեկցիոն էկրանին: Սովորողները հետևում են հարցադրումներին և նշում են պատասխանները: Այս գործիքները հեշտացնում են նաև ուսումնական հաստատության կառավարման գործընթացը՝ թույլ տալով վերլուծություններ կատարել դարոցի ուսումնական գործընթացի կազմակերպման, ուսման որակի բարելավման ուղղությամբ:

Այս գործիքներն ունեն ընդհանրություներ ու տարբերություներ:

Ընդհանրություներն են՝

- միաժամանակ ստեղծել տարբեր թեմաներով և տարբեր քանակի հարցերից կազմված վարժություներ, թեստեր, առաջադրանքներ,
- խմբագրել պարաստի առաջադրանքները, պահանել առցանց,
- հետևել սովորողների առաջադիմությամբ առցանց և անմիջապես հարցման ժամանակ,
- տրածել պարաստի առաջադրանքները, յուրաքանչյուր հարցի համար սահմանել ժամանակ,
- հրապարակման համար ընտրել լեզուն և սահմանել հասանելիությամբ աստիճանը:

Տարբերություներն են.

Kahoot - ի միջոցով հնարավոր է.

- հարցերի մեջ սեղադրել նկարներ, բանաձևեր, գծագրեր, այլ ուսակներ,
- հարցերն ընտրել ըստբարդությամբ աստիճանի,
- հարցերին ավելացնել նկարագրություներ, նկար, տեսահոլովակ,
- օգտագործել հավելվածը նաև Skype-ի և Google Hangouts-ի միջոցով:

Quizizz-ի միջոցով հնարավոր է տվյալ սիրույթում աշխատել իս գնահատել սովորողների՝ առաջադրանքների կատարման և՛ արագությամբ, և՛ ճշգրտությամբ:

Socrative -ի միջոցով հնարավոր է.

- առաջադրանքները ստեղծել իս կազմել հարցադրումների բազմակի ընտրանք, ստեղծել հարցեր՝ ճիշտ-սխալ ձևաչափով և «լրացնել բաց թողնվածը» ձևաչափերով,
- հարցերի հաջորդականությամբ ունի դասավանդողի ընտրությամբ խառնվում է համակարգի միջոցով:

Google Forms -ի միջոցով.

- Instant Feedback ռեժիմով սովորողը կարող է ընտրել հարցերում պատասխաններ, որոնք դասավորված են հերթականությամբ՝ չունենալով հնարավորությամբ ունի փոփոխել ու պատասխանը, և ունի նիսկ բաց թողնել հարցը հետագայում մասնաճամբ,
- Open Navigation ռեժիմով սովորողը կարողանում է պատասխանել ցանկացած հերթականությամբ և փոփոխել պատասխանը, այնուամենայնիվ, մինչև թեստի ավարտը դասավանդողը տեսնում է, թե ինչ պատասխան է գրանցել սովորողը,
- Teacher Paced ռեժիմով դասավանդողը ինքն է ընտրում, թե որ հարցը լինի հաջորդը, և իրավունք ունի բաց թողնել ու կամ կրկնել ու հարցը:

Quizizz, Socrative և Google Forms գործիքների միջոցով հնարավոր է հարցման ավարտին MS Excel ձևաչափով ներբեռնել սովորողների միավորային գնահատականները: Վերը նշված գործիքները հնարավորությամբ ունեն ընձեռում ու սուլ մնաիրել ու վիճակագրական տվյալներ՝ ըստ դասարանների, աշակերտների, տվյալ թեմայի և առանձին առաջադրանքի ու լրացման աստիճանի: Այս առցանց հարթակները մեծապես նպաստում են նաև հանրակրթական ու սուլ մնական հաստատությամբ կառավարման որակը

վերահսկել ունի: Կրթության բնագավառում տեղեկատվությունը ունը համակարգի կառավարման հիմքն է: Վիճակագրական տվյալներն օգնում են կառույցի գործունեության արդյունքների հավաքագրմանը, վերլուծմանն ու կառույցի բնութագրմանը՝ բացահայտելով հաստատության գործունեության արդյունավետությունն ու որակը: Այս հարթակների միջոցով MS Excel ձևաչափով ներբեռնելով սովորողների միավորային գնահատականները՝ կարելի է ամբողջական կարծիք կազմել դարոցում ուսման որակի, մակարդակի, ուսումնական գործընթացի բովանդակության վերաբերյալ:

LearningApps [10]

Ուսուցիչների համար ուսուցանող գնահատման մեծ հնարավորություն է ընձեռում LearningApps առցանց անվճար Web 2.0 հավելվածը: Առկա առաջադրանքների հսկայական ընտրանին հնարավորություն է տալ իսստեղծել ու՛.

- տարաբնույթ ուսումնական խաղեր,
- տարբեր թեմաներով առցանց փոխներգործուն թեստեր, առաջադրանքներ, թեմատիկ և կիսամյակային գրավոր աշխատանքներ,
- վերբեռնել տարբեր ձևաչափերով ֆայլեր,
- տրամել ստեղծված առցանց վարժությունները հղման և QR կոդի միջոցով,
- հնարավոր է տրամել հայտարարություններ և կազմակերպել քննարկում զրուցարանի (chat) օգնությամբ:

Շրջված դասարան

Շրջված դասարան մոդելը փոխում է ուսուցման մեթոդների կիրառման և ուսումնական հաստատության կառավարման ավանդական մոտեցումը: Ավանդական կրթական մոդելով տեսական մասը սովորաբար փոխանցվում է դարոցում, դասարանում, համալսարանի դասախոսությունների դահլիճում՝

առերես ու սուցման շրջանակում, իսկ գործնական մաքր հանձնարարվում է տանը: «Շրջված դասարան» մեթոդի կիրառման ժամանակ տեսական մասն իրականացվում է տանը՝ դասարանում փոխներգործուն ու սուցման համար հնարավորինս շատ ժամանակ շահել ու նպաստելով: Այս մոդելը հիմնված է ՏՅՏ-ների զարգացման վրա որոնց շնորհիվ իրականացվում են «դասարանի շրջում» ու առցանց նյութերի հրապարակումը: Առավել հաճախորանք փոքրածավալ տեսանյութեր են, որոնք դասավանդողներն իրենք են պարասում կամ ընտրում են այլ գործընկերների հետ առցանց փոխանակված նյութերից, իսկ սովորողները դրանք ուսումնասիրում են ինքնուրույն՝ առերես դասընթացից առաջ: Ուսուցումն իրականացվում է դասընթացքում դասավանդողի անհատական աջակցությամբ՝ հնարավորությամբ ու նույնպես ժամանակ ինչպես ուսումնական ակտիվ աշխատանքների համար: Շրջված դասարան մոդելով հնարավոր է իրականացնել հիբրիդային ուսուցում՝ օգտագործելով Padlet և Idroo առցանց գրառախոսակները:

Padlet և **Idroo** առցանց գործիքները դասավանդողների և սովորողների համար նախատեսված առցանց աշխատանքային համագործակցային հարթակներ են, որոնք հնարավորություն են տալիս իրականացնել ու հետևյալ աշխատանքները՝

- միաժամանակ ստեղծել 4 տարբեր վիրտուալ գրառախոսակներ,
- վերբեռնել տարբեր ֆայլեր (docx., ppt, pdf, jpeg և այլն), հղումներ և պահպանել դրանք անձնական պրոֆիլում,
- փոխանակել անձնական հաղորդագրությամբ ուսուցողները աշխատանքային սիրույթում,
- փոխել աշխատանքային սիրույթի դիզայնը,
- աշխատանքային սիրույթներ գրավել այլ մասնակիցների,
- իրականացնել համաժամանակյա և ոչ համաժամանակյա համագործակցային աշխատանք,
- համապատասխան հղման միջոցով հրապարակել վիրտուալ գրառախոսակը,

- վիրտուալ գրառախոսի միջոցով իրականացնել առցանց կրկնուսուցում, հետազոտական աշխատանքներ, պարասել էլ եկտրոնայ ին պատառներ, կազմակերպել առցանց քննարկումներ,
- այ ս սիրույ թու մ աշխատել իս կարել ի ընտրել համագործակցայ ին սիրույ թի տեսակը (այ ու ներով, ամբողջական, բաժիններով):

Այ ս գործիքները բավականաչ ահարմար են հատառ թյ ան կառավարման գործընթացում կիրառել ու համար: Հանրակրթական ու սու մնական հատառ թյ ան վերաբերյ ալ տեղեկատվու թյ ան հավաքագրու մն անցկացվու մ եր ականդական եղանակներով՝ թղթայ ին հաշ վետվու թյ ու նների ներկայ ացմամբ և այ լ մեթոդներով, որոնք ժամանակատար էին և ոչ արդյ ու նավետ: Ինչ ախ վերը նշ վեց, հարթակը թույ լ է տալ իս վերբեռնել և ախալնել տարբեր ձևաչ ախերով ֆայ լ եր՝ աշխատանքայ ին հաշ վետվու թյ ու ններ, ու սալ աններ, աշխատանքայ ին ալ աններ, տարբեր միջոցառու մների նկարներ և այ լ ն: Դաթույ լ կտա ամբողջու թյ ամբ արտացուլ ել ու սու մնական հատառ թյ ան գործու նեու թյ ան թախանցիկու թյ ու նը:

Playposit [11]:

Առցանց տեսաու ովակների մոնտաժ և խմբագրու մ իրականացնել ու համար լ այ նորեն կիրառվու մ է Playposit առցանց գործիքը: Աշխատել ու համար, բացի տեսաու ովակներ (MP3, MP4) այ դ սիրույ թ վերբեռնել ու ց, հնարավոր է նաև վոփոխել տեսաու ովակը, եթե կահամապատախան հղու մը: Գործիքի միջոցով հնարավոր է.

- գրանցվել սիրույ թու մ և՛ որախս դաավանդող, և՛ որախս սուվորող,
- խմբագրել , մոնտաժել , «հարստացնել » արդեն պարաստի տեսաու ովակները,
- տեսաու ովակների ցանկացած հատվածում տեղադրել տարատեսակ ու սու ցողական հարցեր (բազմակի ընտրանք, լ բացնել բաց թողնվածը և այ լ ն),

- ներգրավել սովորողներին այ դ սիրույ թ և համագործակցել նրանց հետ՝ ստեղծել ով խմբեր (դասարաններ),
- իրականացնել քննարկումներ յ ու րաքանչ յ ու ր տեսահոլ ովակի շ ու րջ, գրել մեկնաբանութ յ ու ններ,
- նշել պարաստի ն յ ու թի համար ամփոփստեղեկատվութ յ ու ն (թեման, տարիքայ ի ն իու մբը և այ լ ն),
- պահանել առցանց միջավայ րում և տարածել հղումով,
- ցանկացած պահի կարել ի Է վերախմբագրել ու վերամոնտաժել տեսահոլ ովակը,
- բեռնել պարաստված «հարստացված հոլ ովակները»: Mind Map («Մտքերի քարտեզ») առցանց գործիքը օգտագործվում Է ու սու մնական ն յ ու թը գծապարկերների միջոցով ներկայ ացնել ու համար:

Հարկապես դասի պ անը գծապարկերով ներկայ ացնել ու արոյ ու նքում հնարավոր կլ ինի մեկ հղմամբ ներկայ ացնել դասի պ անը՝ դասին անհրաժեշ տդիդակտիկ ն յ ու թերով (նկարներ, քարտեզներ, թեստեր, տեսասահիկներ), հղումներով և Էլ եկտրոնայ ի ն պաշ արներով: Դա հնարավորութ յ ու ն Է տպ իս.

- դասի բոլ որ կառու ցվածքայ ի ն տարրերը ներկայ ացնել ու առանձին-առանձին՝ կցել ով դրանց անհրաժեշ տնկարագիր և տարբեր ֆայ լ եր (docx., ppt, pdf, jpeg և այ լ), հղումներ,
- պարաստի Mind Map-ը հնարավոր Է արտահանել docx., ppt, pdf, jpeg և այ լ ձևաչ ավերով,
- հրապարակել հղմամբ և խմբագրել (անգամ այ լ օգտատերերի, որոնք հեղինակ չ են, սակայ ն ու նեն համապատաս իան թույ լ տվութ յ ու ն),
- ստեղծված Mind Map-ը հնարավոր Է պահանել ամպյ ի ն տեխնոլ ոգիաների միջոցով:

Office Sway առցանց գործիքը կարել ի Է կիրառել տեսասահիկներ, թվայ ի ն հաշ վետվութ յ ու ններ և պատմական ակնարկներ ստեղծել ու նախապով:

Կարելի է աել, որ այն ստեղծվել է՝ լրացնել ու PowerPoint գործիքը: Այս առցանց գործիքը հնարավորություն է տալիս:

- տարբեր հարթակների հետապահովել ու համատեղել իրենց ունեցածը. կարելի է աշխատել Windows 10, IOS, Android համակարգերում,
- կատարել վեբ բովանդակությունները անհատապես. Office Sway գործիքը հաճախ ստեղծված է, որպեսզի նրանում հեշտորեն ինտեգրվեն սոցիալական ցանցերը Twitter, Facebook և Pinterest-ից, ինչպես նաև ներառել մուլտիմեդիա OneDrive, YouTube, SoundCloud, Vine, Vimeo, Flickr, Giphy ամպայ ինտեգրացիաները առցանց հարթակներից,
- աշխատել պրո և ոչ ուրիշ. եթե PowerPoint ծրագրով աշխատելիս անհրաժեշտ է որոշակի վարպետություն ունենալ, ապա Office Sway գործիքում կարելի է առանց հաճախ ջանքեր գործադրել ու կողմնորոշվել և ստեղծել հետաքրքիր ու դինամիկ սոցիալական ցանցեր,
- ապահովել անվճար հասանելիություն ունենալ Microsoft տիրույթում հաշիվ ունեցող օգտատերերին,
- պարաստել առցանց «հարստացված հոլովակներ», սոցիալական ցանցեր՝ վերբեռնելով տարբեր ֆայլեր (նկար, տեսահոլովակ, տեքստ) և հղումներ, • արտահանել պարաստի սոցիալական ցանցեր,
- հրապարակել հղմամբ և խմբագրել (անգամ այլ օգտատերերի, որոնք հեղինակ չեն, սակայն ունեն համապատասխան թույլտվություն):

Այս գործիքը հարմար է կիրառել նաև հանրակրթական ու սովորական հաստատություններում կառավարման գործընթացում՝ դարոցի տվյալների հավաքագրման, վիճակագրական վերլուծությունների կատարման և հանրություններին համակարգված ձևով մատուցման առումով:

Google Drive

2020 թվականին ինչպես բոլոր երկրների, այնպես էլ Հայաստանի Հանրապետությունում կրթական համակարգում կատարվեց բեկումնային

փոփոխություն: Կորոնավիրուսային հիվանդություն ան տարածումը կանխելու նպատակով ՀՀ-ում սույն մասին հաստատությունները դադարեցրին իրենց բնական գործունեությունը և շուտափույթ անցում կատարեցին առցանց կրթության կազմակերպման: Այս շրջանում հարկապես մեծացավ հետաքրքրությունը սույն սույն ցման կառավարման գործընթացներում թվային և առցանց գործիքները կիրառելու նկատմամբ: Երևան քաղաքի միջաբն դպրոցներ (հ. 125 հ/դ, հ. 5 հ/դ, հ. 160 հ/դ և այլն) կիրառեցին վերը նշված գործիքները թե՛ ուսուցման կազմակերպման, թե՛ դպրոցի կառավարման գործընթացում՝ գրանցելով նկատելի հաջողություններ ինչպես երեխաների ներգրավվածություն, այնպես էլ անհատական ուսուցման, թիմային աշխատանքի կազմակերպման գործընթացներում, «ուսուցիչ-աշակերտ» փոխհարաբերություններում:

Google Drive-ը [12], Docs-ը և Slides-ը դպրոցի կառավարման գործընթացը բարելավող արդյունավետ առցանց գործիքներ են, որոնք շահարմար են ինչպես էլեկտրոնային փաստաթղթեր պահեստավորելու և դպրոցի մեծածավալ թղթաբանությունը նից գերծմնալու, այնպես էլ վերբեռնված փաստաթղթերն առցանց և ավտոմատապես ներմուծելու համար: Այս հարթակներ կարելի է ներբեռնել տարբեր չափերի և ծավալների փաստաթղթեր՝ տնօրենի, փոխտնօրենների, ուսուցիչների տարեկան աշխատանքային պլաններ, ուսումնական պլաններ, դասացուցակ, տարաբնույթ տեսասահիկներ, նկարներ և այլն: Փաստաթղթերը կարող են հասանելի լինել օգտատերերին որոշակի թույլատրություններով:

Առցանց հանդիարմներ կարելի է կազմակերպել Google Meet հարթակի միջոցով, որին կարելի է միանալ և տեսազանգի միջոցով ավելացնել մինչև 100 մասնակից՝ անցկացնելով մանկավարժական խորհրդի, մեթոդական միավորումների նիստեր, դասղեկական խորհրդակցություններ, ծնողական ժողովներ և այլն: Այս առցանց գործիքները նպաստում են դպրոցի վարչական անձնակազմի աշխատանքի կազմակերպմանը, ժամանակի կառավարմանը՝ հնարավորություն տալով միևնույն փաստաթուղթը միաժամանակ առցանց փոփոխել, ավտոմատ կերպով պահանել, տվյալների

բազաներ ստեղծել և վերլուծություններ կատարել : Այս հարթակը հարմար է օգտագործել մանկավարժական և ուսումնասիրական մեծ համակազմ ունեցող ուսումնական հաստատություններում, քանի որ նախատեսված է հատուկ
լայնամասշտաբ տեսակոնֆերանսի համար, որին կարելի է միանալ հղումով
կամ կոդով: Այն հնարավորություն է տալ իսկույն անկախել ու եկրանը՝
ցուցադրելով տեսասահիկներ, փաստաթղթեր և այլն:

Եզրակացություն

Այս ափսոսված կրթություն և ՏՀՏ-ի փոփոխություններն անկողմերից մեկն էլ
հենց կրթությունն ու որտեղից սերտիվ ոգիների ներդրման միջոցով
կրթություն համակարգի արդիականացումը, ուսուցման ել
ուսումնառությունն արդյունավետություն մեծացումն է:

Անընդհատ փոփոխվող հասարակությունում փոխվում են նաև կրթություն
համակարգի նկատմամբ պահանջները, ըստ որոնց՝ ուսումնական
հաստատությունները և մանկավարժական համակազմը պետք է ունենան
ՏՀՏ ու որտեղից սերտիվ իքներ և կարողանալ կիրառել գործնականում՝ 21-րդ
դարին համարժեք կրթական համակարգ և հանրակրթական դարոց ունենալ ու
համար: Վերևում դիտարկված արդի գործիքները կարող են գործունե
օգնություն և ցույց տալ ուսուցիչներին՝ բարձրացնել ու ուսուցման
արդյունավետությունը, դարձնել ուսանողներին մառչելի, գրավիչ :

ՏՀՏ-ի ներդրման և կիրառությունն տեսանկյունից ամենաբարդը իհարկե,
դարոցն է: Առաջ ժամադրերի իրականացման առումով հենց այստեղ է
նկատվում ամենամեծ աշխուժությունը: Այսօր ՏՀՏ-ների ներդրումը
կրթություն մեջ ցավոք սրտի հիմնականում նկարագրվում է քանակական
կողմերով. քանի համակարգիչ համակարգչային դասարանում, քանի դարոց
համակարգչային դասարանով, քանի դարոց ինտերնետային կարգի և այլն:
Այս փաստերի ետևում ուրիշ էիջ կա՝ Որակական փոփոխություններ
ավել որդեխոսել, մանավանդ որ որակական փոփոխություններ իրականում

նախատեսված էլ չեն: Միանգամայն պարզ հարցեր՝ «Ո՞րն է համակարգչի (ինտերնետի) դերը կրթության մեջ, եթե կապ դափսի դեր, ինչպե՞ս սպեսք է գնահատվեն դարոցները համակարգչային դասարաններով ապահովել ու աշխատանքի սրոյ ունքները, կամ մի՞թե հայ կական դարոցի համար առաջնահերթ ինդիրն այ սօր, հայ երեն լ եզվով էլ եկտրոնային կրթական բովանդակություն գրեթե իսպառ բացակայ ության պայմաններում, ինտերնետային կապի է», ընդհանուր առմամբ հստակ պատահան չկան: հետևաբար շեշտն ակնհայտորեն դրվում է սարքերի եւ ինտերնետային կապի վրա բայց գրեթե լիովին մոռացություն է մարնվել ծրագրային ապահովման շատավելի բարդ հարցը և սրահետկապված բազմաթիվ ինդիրներ: Ահաթե ինչի մասին է սքսք մտրել :

Չադորդակցվել ու և համագործակցել ու հնարավորություն ունենրը ևս ընդլ այ նվել են տեխնոլոգիայի միջոցով: Ավանդաբար դասատենյակները առանձնացված էին, և համագործակցությունը սահմանափակ էր այլ աշակերտների հետմիևնույն կառույցում, անգամ դասատենյակում: Այժմ տեխնոլոգիաները թույլ են տալիս ստեղծել շփման և համագործակցություն ձևեր, որոնց մասին նախկինում չէինք էլ կարող երազել: Դասատենյակում աշակերտները գյ ուղական համայնքներից կարող են հետևել արշավախմբով Անտրակտիդայ ու մգտնվող գիտնականներին, հարցեր հղել նրանց և անգամ խոսել գիտնականի հետտեսակոնֆերանսի միջոցով: Աշակերտները կարող են կիսվել սովորածով իրենց տարեկիցների հետ ովքեր արում են այլ վայրում, բայց հետևում են միևնույն արշավախմբի աշխատանքներին: Նրանք կարող են համարել աշխատել խմբային արոեկտների վրա՝ կիրառելով տեխնոլոգիայի վրահիմնված գործիքներ: Դասատենյակի պատերն այլ ևս խոչընդոտներ չեն, քանի որ տեխնոլոգիաները հնարավորություն ունենր են տալիս սովորել, հադորդակցվել և աշխատել նոր ձևերով:

Օգտագործած գրականություն ան ցանկ

1. Աջամօղլյան Ա. Ա., Աշխարհագրություն և սուլտանատի արդյունավետություն և բարձրացումը հանրակրթական դպրոցում՝ տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաների կիրառմամբ: ԺԳ.00.0-Դասավանդման և ուսուցման մեթոդիկա(ըստ բնագավառների) մասնագիտություն ամբ մանկավարժական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճանի հայ ցման համար արտեսախոսություն, Երևան, 2016, 199 էջ:

2. Ասարյան Ս. Մ., Ուսուցման նոր տեխնոլոգիաների կիրառումը մանկավարժական բուհի տեխնիկական առարկաների դասավանդման գործընթացում: ԺԳ.00.0-Դասավանդման և ուսուցման մեթոդիկա(ըստ բնագավառների) մասնագիտություն ամբ մանկավարժական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճանի հայ ցման համար արտեսախոսություն: Երևան, 2009, 152 էջ:

3. Աստվածարյան Մ., Թերզյան Գ., Թորոսյան Ա., Շարխաթունյան Հ., Տեղեկատվական հաղորդակցական տեխնոլոգիաների կիրառումը

հանրակրթական դարոցում, «Ասողիկ» հրատարակչության, Երևան, 2004, 188 էջ:

4. Беспалько В. П., Образование и обучение с участием компьютеров (педагогика третьего тысячелетия) / В.П.Беспалько. М.: Изд-во МПСИ, 2008, 352 с.

5. Лапчик М. П., Информатика и информационные технологии в системе общего и педагогического образования. Монография. Омск: изд-во Омского госпедуниверситета, 1999, 276 с.

6. Полат Е. С., Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: учебное пособие для студентов педагогических вузов и системы повышения квалификации педагогических кадров/ Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, М. В. Моисеева, А. Е. Петров; Под. ред. Е. С. Полат. М.: Изд. центр «Академия», 2000, 272 с.

7. <https://kahoot.com/> (10.03.2021)

8. <https://quizizz.com/> (10.03.2021)

9. https://ink.library.smu.edu.sg/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://hy.wikipedia.org/&httpsredir=1&article=3363&context=sis_research (10.03.2021)

10. <https://learningapps.org/> (10.03.2021)

11. <https://go.playposit.com/> (10.03.2021)

12. https://edu.google.com/products/gsuite-for-education/?modal_active=none&zippy-setsingle_activeEl=zippy-single-set-7 (10.03.2021)